

سید محمد حسین میرباقری عضو گروه داوری تفسیر، ترجمه و موضوعات قرآن

برای دانش آموزان هم می‌توان تفسیر نوشت

چرا؟ کتاب‌ها بیشتر برای چه مخاطبانی بودند؟

بیشتر آثار برای دبیران، محققان قرآن و دانشجویان علوم قرآنی نوشته شده بودند. واقعاً برای مخاطبان دانش آموز کتاب‌های کمی داشتیم. آن آثاری هم که برای این گروه نوشته شده بود چندان قابل توجه نبود. این از نکاتی است که باید به‌طور جدی به آن توجه کرد. امیدوارم این جشنواره بتواند انگیزه خوبی را برای تألیف کتاب در این زمینه، در نویسندگان قرآنی، فراهم کند.

چرا؟ آیا کمبود و خلأ دیگری هم در کتاب‌ها دیده

می‌شد؟

همان‌طور که گفتیم، علاوه بر کمبود آثار ویژه دانش‌آموزان، کتاب‌هایی هم که برای این گروه سنی نوشته شده بودند چندان تناسبی با مخاطبان نداشتند. این در حالی است که باید زمینه‌های فهم قرآنی برای دانش‌آموزان میسر شود. البته اکنون در کتاب‌های دوره متوسطه اول، کم و بیش به این موضوع پرداخته شده است. باید مؤلفان به این نکته توجه داشته باشند که دانش‌آموزان هم توانایی فهم قرآن را دارند و با رعایت شرایطی می‌توان آثاری را برای آن‌ها تولید کرد. گرچه نمی‌توان گفت هر کس با اندک مطالعه‌ای می‌تواند کار قرآنی انجام دهد. اما از سوی

ورود به حوزه تفسیر قرآن از آن دسته موضوعاتی است که شاید به گمان برخی مناسب ظرفیت ذهنی دانش‌آموزان نباشد. اما سید محسن سید محمد حسین میرباقری، عضو گروه داوران حوزه تفسیر، ترجمه و موضوعات قرآنی معتقد است می‌توان با رعایت شرایطی کتاب‌هایی در حوزه تفسیر تولید کرد تا زمینه فهم قرآن برای دانش‌آموزان فراهم شود. به گفته وی باید راه‌های جدیدی پیدا و آثاری جذاب تولید کرد تا دانش‌آموزان به فهم بیشتر قرآن ترغیب شوند.

چرا؟ آقای سید محمد حسین میرباقری روند داوری

کتاب‌های گروه تفسیر و ترجمه چگونه بود؟

در مرحله اول، حدود ۳۳ عنوان کتاب به دست ما رسیده بود که پس از بررسی‌های اولیه ۱۴ عنوان از آن‌ها به مرحله بعد راه پیدا کرد و با بررسی مجدد فقط شش عنوان کتاب به مرحله نهایی رسید. در بررسی نهایی هم، یک کتاب به‌عنوان اثر تقدیری و یک کتاب به‌عنوان اثر برگزیده انتخاب شد. خوشبختانه مخاطب اثر برگزیده دانش‌آموزان بودند و جای خوشحالی است که می‌بینیم کتاب قابل قبولی در این حوزه برای مخاطبان دانش‌آموز تألیف شده است.

حوزه صورت نگرفته است.

چرا؟ به نظر می‌رسد کتاب‌های این حوزه نیاز به نوآوری دارند. در آثاری که بررسی کردید نوآوری‌هایی دیده شد؟ نوآوری کم دیده شد. کتابی که به‌عنوان برگزیده معرفی شده، تقریباً از نوآوری برخوردار بود. به‌طوری که ۱۱۴ مبحث از ۱۱۴ سوره قرآن کریم را ارائه و نکات قابل توجهی را بیان کرده بود. البته ناشران همه آثار خود را به جشنواره نفرستاده بودند. بنابراین می‌شود گفت ممکن است در بازار کتاب‌های دیگری در این حوزه وجود داشته باشد که وارد جشنواره نشده‌اند.

چرا؟ با توجه به اینکه شما نمونه‌ای از کتاب‌های منتشر

شده در حوزه تفسیر و ترجمه را بررسی کرده‌اید، برای ارتقای کیفیت آن‌ها چه پیشنهادی دارید؟

به نظر می‌رسد ناشران می‌توانند با ایجاد زمینه‌ها و شرایط مناسب، مؤلفان را به تألیف در این حوزه به‌خصوص برای دانش‌آموزان تشویق کنند. مؤلفان هم باید این نکته را در نظر داشته باشند که تولید اثر تفسیری برای دانش‌آموزان امری شدنی است. موضوع تفسیر منحصر به علما و طلاب نیست و عموم مردم باید به تدریج با این موضوعات آشنا شوند. باید ابتدا این باور در نویسندگان ایجاد شود، پس از آن راه‌ها باز می‌شود و خلاقیت‌ها جلوه می‌کند.

دیگر نویسنده‌ها باید بدانند که بسیاری از مباحث قرآن برای عموم قابل استفاده است. بنابراین باید با خلق اثر جذاب، خواننده دانش‌آموز را به این سمت‌وسو هدایت کرد، به‌طوری که از قرآن لذت ببرد و علاقه‌مند شود و بیش از پیش از آن بهره‌مند گردد.

چرا؟ برخی معتقدند که تفسیر مناسب سن و ظرفیت ذهنی دانش‌آموزان نیست. اما شما معتقدید با رعایت شرایطی می‌توان اثر مناسبی برای آن‌ها تولید کرد. منظورتان چه شرایطی است؟

باید کار را از موضوعات متناسب با سن دانش‌آموزان آغاز کرد و به تدریج تدبیر و تفکر در قرآن را آموزش داد. مثلاً تدبیر در موضوعاتی مانند اینکه وقتی صفات خداوند در انتهای آیه‌ای ذکر می‌شود چه ارتباطی با محتوای آیه دارد؟ یا نکات پنهان در آیه‌ها، را بیان کنیم. نباید فقط سعی کنیم به آخر آیه، سوره و جزء قرآن برسیم. اگر این موضوعات به تدریج و با زبان ساده در کتاب‌ها بیان شود، دانش‌آموزان هم علاقه‌مند می‌شوند. مطمئناً برای آشنا کردن این گروه سنی با تفسیر راه‌هایی هست؛ فقط باید دنبال راه‌های جدیدتر و بهتر بود. مثلاً بسیاری از نکات ظریف اخلاقی و تربیتی در قرآن ضمن داستان‌ها بیان شده است؛ از این رو می‌توان از آن‌ها برای ایجاد جذابیت استفاده کرد. اگر پرداخت خوبی در اثر تفسیری وجود داشته باشد، دانش‌آموزی که مستعد پذیرش است، شیفته آن خواهد شد، پس بر این اساس می‌توان برای دانش‌آموزان کتاب تدوین کرد. به هر حال تجربه ما و نیز بررسی آثار رسیده نشان می‌دهد که متأسفانه کار عمیقی در این

اگر پرداخت خوبی در اثر تفسیری وجود داشته باشد، دانش‌آموزی که مستعد پذیرش است، شیفته آن خواهد شد